

Græsning af naturområder

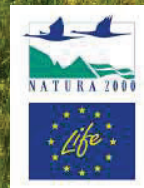
Et effektivt tiltag for biodiversitet

Rikke Rørby Graversen

Specialkonsulent Natur

SEGES Innovation

15-08-2023

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES
INNOVATION

NATUR

ET BEGREB UDEN
PRÆCIS DEFINITION

Foto: Andrea Oddershede

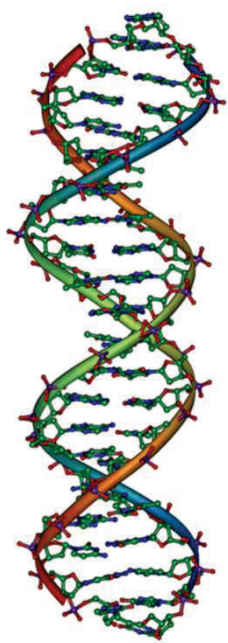
BIODIVERSITET

DEFINITION:
MANGFOLDIGHEDEN AF
LEVENDE ORGANISMER

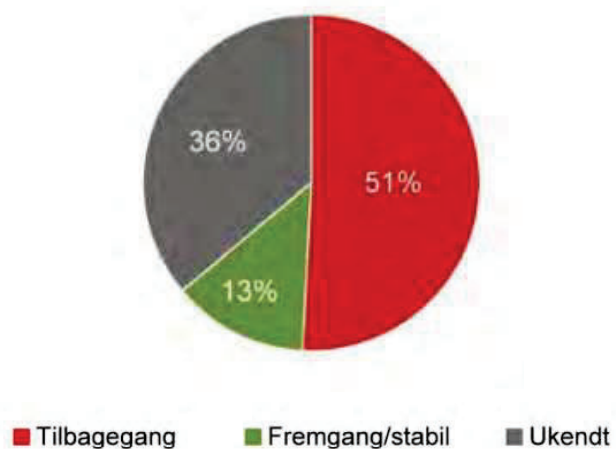
Foto: Heidi Buur Holbeck

Biodiversitet dækker tre niveauer: gener, arter og levesteder

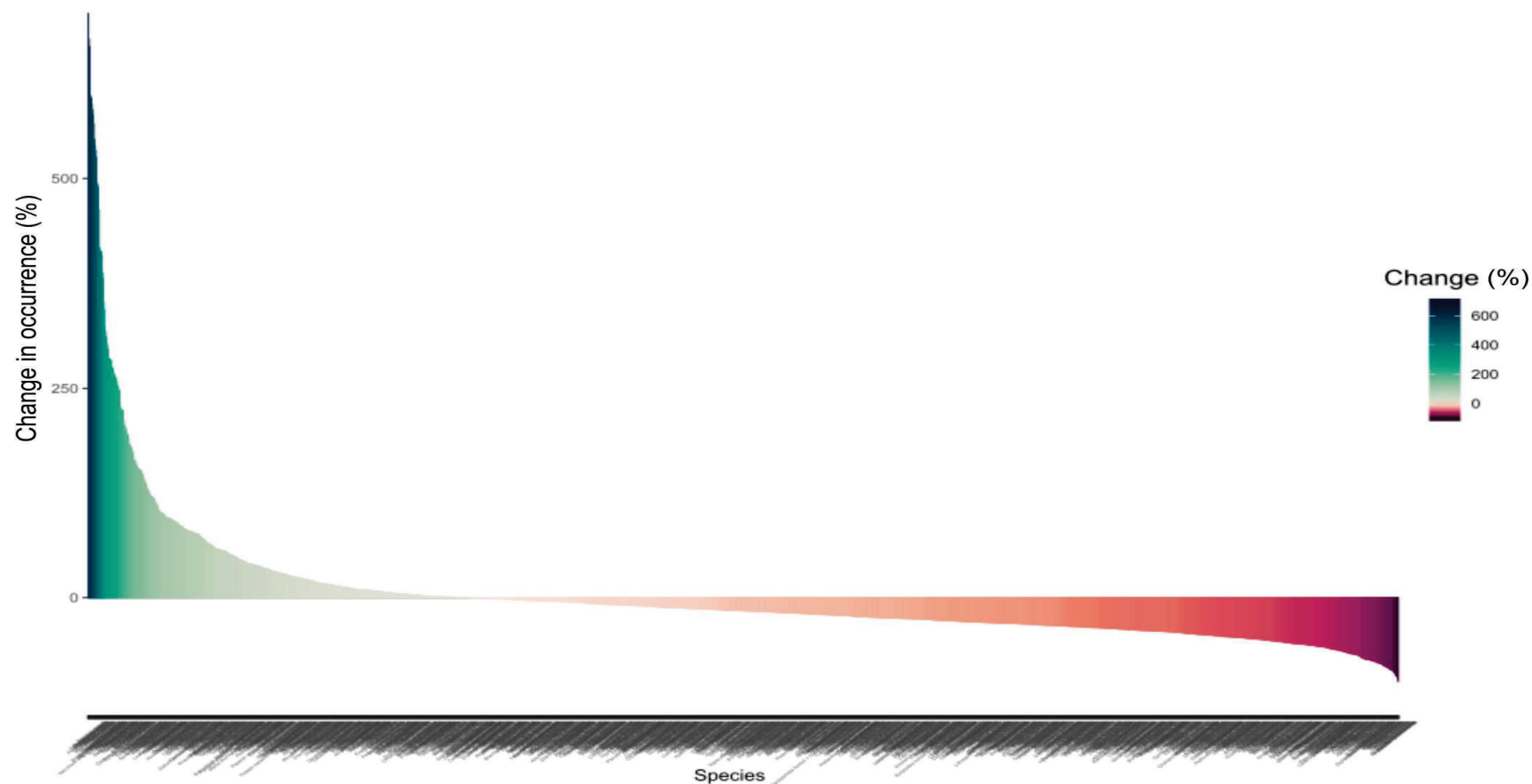

Hvordan har biodiversiteten det i DK

- I 2021 - ny status for biodiversiteten i DK
- Det er ikke lykkedes at vende tilbagegangen – tvært i mod!
- Målt på 171 indikatorer for biodiversitet

Biodiversitetskrise - hvad går det ud på?

Få almindelige arter overtager pladsen....

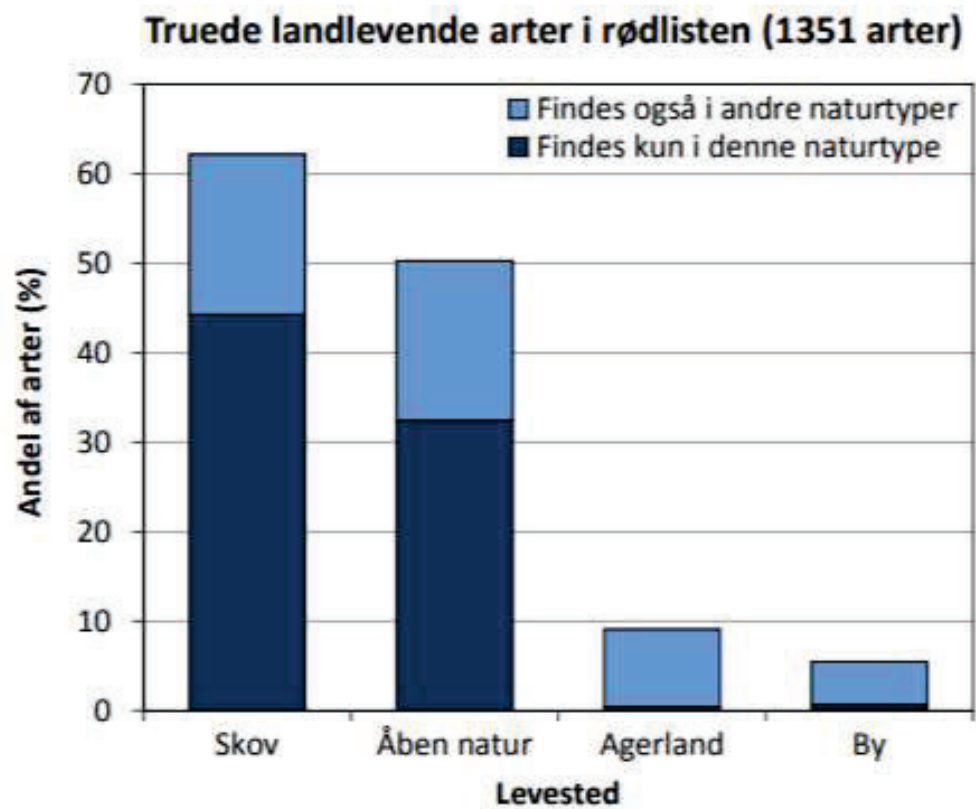

Fotos: Rikke Rørby Graversen

....på bekostning af de mange arter i tilbagegang

Hvor lever de truede arter?

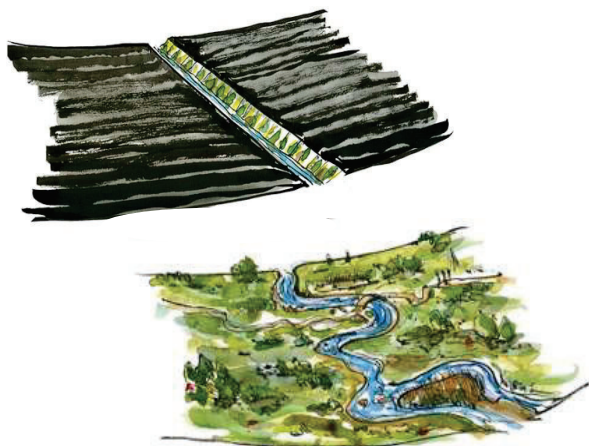
Hvorfor gøre noget for biodiversiteten?

- Menneskelighedens eksistens afhænger næppe af truede arter
- Meget få arter dækker menneskers behov: afgrøder, bestøvning, byggematerialer, beklædning, medicin mv.
- Livet er ikke i fare – vi vågner ikke en dag til en gold planet
- Et etisk spørgsmål:
 - Naturens egen ret til at eksistere
 - Verdens skønhed forsvinder
 - Give plads til andre

Hvorfor skal landmanden forholde sig til biodiversitetskrisen?

LICENSE TO PRODUCE

Fokus på biodiversitet er med til at sikre landbrugets fortsatte produktions- og udviklingsmuligheder

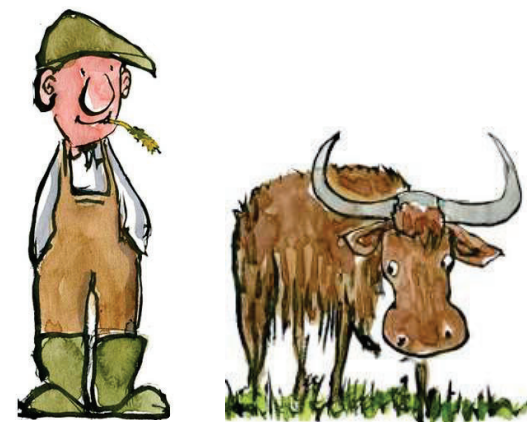
KRAV FRA DEN FINANSIELLE VERDEN

Opfyldelse af krav til biodiversitet bliver en del af kreditvurderingerne for landmænd i fremtiden

NATURFORVALTNING SOM LEVEVEJ

Landmænd kan levere et centralt værktøj i naturforvaltningen: græsning.

Effektiv forvaltning med græsning

De naturlige økosystemer hvor arterne opstod

- Udvikling er sket igennem mange millioner år
- Mange arter af store planteædere
- Fødemængden om vinteren bestemmer antallet af dyr
- Der er spist op i foråret
- Blomsterflor om sommeren
- Frisk lort tilgængeligt året rundt
- Ådsler
- Store blandede landskaber
 - Lysåbent/skov
 - Vådt/tørt
- Naturlige processor: oversvømmelser, brand, stormfald mv.

Grafik: Mads Lundgaard

SEGES
INNOVATION

Kopier naturen – det giver resultater

Fotos: Anne Eskildsen og Rikke R Graversen

Gør det så vildt som muligt!

- Afgræs så stor en del af året som muligt (> 9 mdr.) evt. vintergræsning
- Undgå overgræsning om sommeren: 70-250 kg/ha
- Sikrer at der er græsset i bund om foråret
- Brug ekstensive racer
- Tillad kratdannelse
- Undgå eller minimer medicinering
- Undgå eller minimer tilskudsfodring
- Lad unge dyr lære af vokse dyr, der kender området
- Brug reproducerende dyr
- Afgræs gerne sammen med andre arter (f.eks. heste, geder, hjorte, grise)

Tilskuds fodring - problematik

- For højt dyretryk
- Overgræsning om sommeren
- Næringsberigelse
- Dyrene lærer ikke at finde deres mad
- De står og hænger ved hækken
- Adfærd overfor publikum

Resultat - effekt for biodiversitet udebliver ved høj tilskuds fodring

To hovedregler

1. Der skal være spist op om foråret

Fotos: Rikke Rørby Graversen og Anne Eskildsen.

To hovedregler

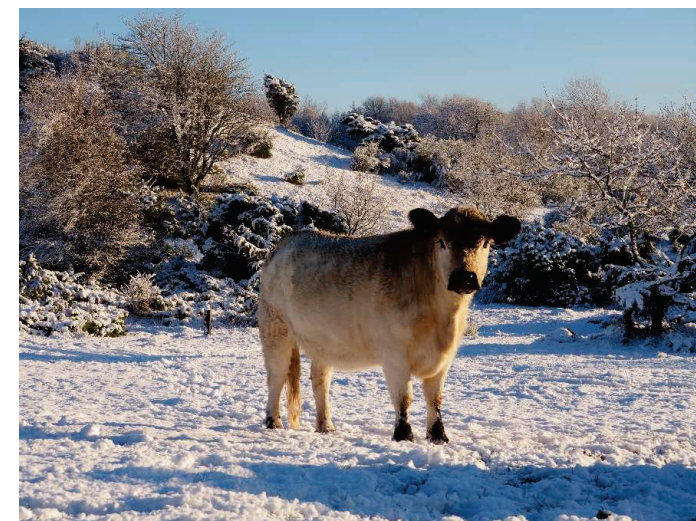
2. Undgå overgræsning om sommeren

Fotos: Andrea Odsherred og Rikke Rørby Graversen

Der er forskel på racer

- Ekstensive racer:
 - Robuste
 - Kan gå ude hele året – varm og vandtæt pels
 - Kan leve af naturligt føde
 - Gode mødeegenskaber
 - Er ofte små – kræver ikke så meget foder
- Kvæg: Galloway, Skotsk højland, Dextor, Angus og Hereford
- Heste: Exmoor, Konik, Islandske heste og Shetland
- Opvækst i naturområder er vigtigt!

Jagt og græsning

- Ekstensiv græsning kan forenes med god jagt
 - Vildtet kan nemt passere alm. kreaturhegn
 - Vildtet vænner sig til de græssende dyr
 - Brug rolige dyr i lave tætheder
 - I store varierede indhegninger kan vildtet finde skjul
 - Græsning forhindrer tilgroning og sikrer frisk græs
 - Involver jægerne fra starten
-
- Se fakta-ark om græsning udarbejdet i samarbejde med Danmarks Jægerforbund.

JAGT OG GRÆSNING

Vildt i græssede landskaber

Som jæger er det vigtigt, at de naturforbedrende tiltag man laver, også gavner de jagtbare vildtarter. Nogle jægere er bekymrede for at græssende dyr vil hæmme eller skræmme de jagtbare arter. Erfaringer viser dog, at man godt kan kombinere græsning med jagt, og at det kan forbedre forholdene for flere af de jagtbare arter.

Effekten af græsning på jagtbart vildt

Græssende dyr har en nøglefunktion for biodiversiteten. Dyrenes adfærd, deres tråd, lort og græsning skaber grundlag for en stor diversitet af både blomster og insekter. Det giver føde til mange fugle, heriblandt mange af vadefuglene, og hønsefuglene hvor kyllingerne er helt afhængige af insekter. Græsningen skaber også genvækst, med friske skud af både græsser og urter, til gavn for eksempelvis andefugle, gæs, hjortevildt og harer. På den måde kan græsning være med til at skabe grundlaget for en velfungerende fødekæde, til gavn for både biodiversiteten og en del af det jagtbare vildt.

JAGT PÅ GRÆSNINGSAREALER - GODE RÅD

Hvis man ved hjælp af græsning vil bidrage til en større biodiversitet og samtidig opretholde og udvikle gunstige betingelser for jagt, kan man med fordel følge nedenstående råd:

- Benyt lave hegn under 100 cm med 1 eller 2 strømførende tråde og foretag afgræsning med mindre heste og/eller kreaturer
- Praktiser helårsgræsning uden tilskudsfordring. Vildtet vænner sig til dyr, der går på arealet hele året og i lave tætheder
- Er det ikke muligt at praktisere helårsgræsning uden tilskudsfordring, bør der gå så få dyr på arealet, at der er blomstrende urter hele sommeren. Lad dyrene gå ude så stor en del af året som det er muligt
- Overvej vintergræsning, hvis det ikke er muligt at have dyr på arealet hele året
- Skab store og varierede indhegninger. Medtag områder med buske, krat og skov. Det giver skjul til både husdyr og vildt
- Genopret de naturlige vandstandsforhold for at sikre variation i vegetation og føde tilgængelighed året rundt

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S | Agro Food Park 15 | DK-8230 Aarhus N | seges.dk

DANMARKS
JÆGERFORBUND

SEGES
INNOVATION

Tak for opmærksomheden 😊

- Spørgsmål?

SEGES
INNOVATION